

ÎNCHEIERE

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Veronica Popânin, reprezentată de avocatul Maria Malanciuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoane terțe Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Instituția Publică „Direcția Generală pentru Administrarea Clădirilor Guvernului Republicii Moldova” cu privire la contestarea actului administrativ, repunerea în drepturi, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva hotărârii din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La data de 26 septembrie 2019, Veronica Popânin, reprezentată de avocatul Maria Malanciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, repunerea în drepturi, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că prin notificarea Casei Naționale de Asigurări Sociale din 28 mai 2019, a fost informată despre faptul, că urmare a unor verificări s-a constatat că pensia pentru vechime în muncă de care a beneficiat, începând cu data de 31 martie 2017 până la 31 mai 2019, a fost stabilită incorect și că este obligată să restituie suma de 89053,31 lei.

La data de 12 iulie 2019, a solicitat pârâtului deblocarea suspendării achitării pensiei și informarea despre perioada, în care nu a achitat contribuțiile sociale și cine se face vinovat în acest caz. De asemenea, a solicitat să fie anulată suspendarea poliței de asigurare medicală, deoarece xxxxxși trebuie să beneficieze de asistență medicală.

A relatat că prin cererea din 06 august 2019, adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, a solicitat să-i fie oferite răspunsuri la întrebările formulate, totodată a solicitat să fie anulată suspendarea poliței de asigurare medicală.

Prin răspunsul nr. P-1872/19 din 20 august 2019 al Casei Naționale de Asigurări Sociale i s-a comunicat, că în perioada 03 aprilie 1996 - 24 aprilie 2003, nu a achitat

contribuțiile sociale și că a fost depistat certificatul de salariu, care confirmă lipsa salariului pentru perioada respectivă.

A susținut, că în anul 1996 a fost angajată la Cancelaria de Stat, în calitate de bucătar de categoria a III-a.

A menționat că la xxxxx a născut primul copil, ulterior la xxxxx, a născut al doilea copil, însă din motive necunoscute ei, în carnetul de muncă nu s-au făcut înscrieri cu privire la faptul plecării sale în concediul de îngrijire a copiilor și careva înscrieri privind raporturile de muncă la Cancelaria de Stat.

De asemenea, reclamanta a comunicat, că Direcția Generală pentru Administrarea Clădirilor a emis un certificat, în care este indicat, că nu este ordin privind acordarea concediului parțial plătit și suplimentar neplătit pentru îngrijirea copiilor.

Reclamanta Veronica Popânin a specificat, că în anul 2004 a fost încadrată în serviciul militar prin contract, în cadrul Departamentului Trupelor de Grăniceri, unde a activat până în anul 2012. Din anul 2012 până în anul 2017 a fost angajată în cadrul Departamentului Poliției de Frontieră, iar în anul 2017, în urma demisiei a solicitat calcularea și acordarea pensiei în baza Legii nr. 154 din 23 iunie 1993. Pe perioada de îngrijire a copiilor a beneficiat de indemnizații eliberate lunar de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

A susținut, că prin faptul că a fost suspendată achitarea plăților sociale sub formă de pensie, i s-a încălcat dreptul la asistență și protecție socială, cât și dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, a pierdut orice speranță la o viață completă și normală, deoarece timpul care urma a fi investit în tratarea bolilor este iremediabil, iar șansele xxxxx au scăzut dramatic, împrejurări care i-au cauzat suferințe psihice considerabile, pe care le estimează la suma de 500000 de lei.

Reclamanta Veronica Popânin, reprezentată de avocatul Maria Malanciuc a solicitat anularea deciziei de suspendare a pensiei pentru limită de vârstă, obligarea retragerii actului, în baza căruia a fost suspendată polița de asigurare medicală nr. xxxxx din xxxxx, încasarea plăților sociale pentru perioada suspendării acestora, repararea prejudiciului moral în sumă de 500000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară din 02 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost atrași în proces în calitate de persoane terțe Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Instituția Publică „Direcția Generală pentru Administrarea Clădirilor Guvernului Republicii Moldova” (f.d. 126, vol.1).

Prin hotărârea din 26 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea depusă de Veronica Popânin, reprezentată de avocatul Maria Malanciuc a fost admisă. Au fost anulate ca ilegale decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Ungheni nr. 2019/25/23531 din 18 mai 2019, precum și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-1872/19 din 20 august 2019. Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să remită Companiei Naționale de Asigurări în Medicină informația cu privire includerea reclamantei Veronica Popânin în Lista de evidență nominală a persoanelor asigurate de Guvern în vederea reactivării statutului de persoană asigurată, în concret a poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. xxxxx eliberată titularului Veronica Popânin. Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să achite în beneficiul reclamantei Veronica Popânin plățile sociale (pensia) neachitate pe toată durata suspendării lor. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Veronica Popânin suma de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în rest prejudiciul moral și cheltuielile de asistență juridică ce excedă sumele adjudicate au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 205-221, vol.1).

Prin decizia din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva hotărârii din 25 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, fiind casată hotărârea primei instanțe în partea încasării din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Veronica Popânin a sumei de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și pe acest capăt de cerere s-a emis o nouă hotărâre, prin care cerința reclamantei Veronica Popânin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind încasarea prejudiciului moral, a fost respinsă. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută fără modificări (f.d.51-57, vol.2).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a făcut trimitere la prevederile articolelor 2 din și art. 13 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, punctele 57, 61 alin.(3) și 68-70 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017 și a menționat, că este justă și întemeiată concluzia instanței de fond privind anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Ungheni nr. 2019/25/23531 din 18 mai 2019, precum și a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-1872/19 din 20 august 2019. Or, reclamanta în intervalul de timp xxxxx, s-a aflat în perioada de îngrijire a copiilor până la vârsta de 3 ani, perioadă care, deși este una necontributivă, în care persoana nu este supusă asigurărilor sociale, dar în temeiul normelor legale menționate, se includ în stagiul de cotizare.

Instanța de apel a relatat, că în confirmarea stagiului de cotizare necesar pentru a obține dreptul la pensie și necesitatea menținerii plăților sociale, reclamanta a prezentat certificatele de naștere a copiilor (f.d. 21-22, vol.1).

Mai mult, neprezentarea de către angajator a declarațiilor privind achitarea contribuțiilor de asigurări sociale nu pot fi imputate salariatului, or, responsabilitatea de a vărsa sumele respective și sancțiunile pentru aceste inacțiuni o poartă angajatorul. Contribuțiile de asigurări sociale se rețin din salariul angajatului la sursa de plată, iar potrivit art. 29 din Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în vigoare până la 01 ianuarie 2017), nedepunerea contribuției de asigurări sociale de către angajator nu poate afecta plata drepturilor cuvenite asiguraților.

Instanța de apel a specificat, că intimata Veronica Popânin dispunea de dreptul la pensie, deoarece întrunea condițiile legale în partea ce ține de stagiul de muncă, pentru obținerea acesteia.

De asemenea, instanța de apel a menționat că la emiterea actului administrativ contestat - decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Ungheni nr. 2019/25/23531 din 18 mai 2019, nu a fost respectată procedura prevăzută de lege.

Instanța de apel a notat, că de asemenea, instanța de fond a ajuns la o concluzie întemeiată privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să remită Companiei Naționale de Asigurări în Medicină informația cu privire includerea reclamantei Veronica Popânin în Lista de evidență a nominală a persoanelor asigurate de Guvern în vederea reactivării statutului de persoană asigurată, în concret a poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. xxxxx, eliberată titlarei Veronicăi Popânin. Or, evidența nominală a pensionarilor se ține de către Casa Națională de Asigurări Sociale, iar activarea statutului de persoană asigurată de Guvern se atribuie de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, în temeiul informației prezentate de către instituția abilitată.

La 07 august 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus, prin intermediul poștei electronice, recurs nemotivat împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d.66-67, vol.2).

Ulterior, la 19 august 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus, prin intermediul oficiului poștal, motivarea recursului (f.d.78-83, vol.2).

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neântemeiată prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, fiind apreciate eronat probele.

A invocat că răspunsul nr.P-1872/19 din 20 august 2019 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, este întemeiat, deoarece în urma verificării dosarului de pensionare s-a constatat, că în calculul vechimii în muncă a fost inclusă perioada civilă și anume perioada 03 aprilie 1996- 21 aprilie 2003, în care intimata Veronica Popânin a activat în calitate de bucătar la Cancelaria de Stat.

Mai mult, a fost depistat certificatul ce confirmă lipsa datelor în Registrul evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale. Respectiv, perioada de activitate civilă nu s-a confirmat prin achitățile contribuțiilor de asigurări sociale, fapt ce nu permite acordarea dreptului la pensie.

Recurenta a făcut trimitere la prevederile art.4 alin.(4) lit.j), alin.(9) lit.d) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și pct.34 subpct.2 lit.h) din Hotărârea Guvernului nr.1246/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală și a menționat, că intimata nu este beneficiară de pensie din sistemul public de asigurări sociale, iar polița de asigurare a fost suspendată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Recurenta a relatat, că în cadrul ședințelor de judecată a primei instanțe a fost demonstrat, că stoparea pensiei intimitei a survenit drept consecință a neprezentării în termen, de către angajator, a declarațiilor REV-5 și 4 BASS.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, reține că prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în condițiile art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 08 iulie 2020, fiind notificată recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale, la data de 23 iulie 2020, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronica, dar și prin avizul de recepție a scrisorii recomandate (f.d. 63, vol.2).

Astfel, recursul depus la 19 august 2020, este în termen.

La 25 august 2020, în adresa intimitei Veronica Popânin și persoanelor terțe Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Instituția Publică „Direcția Generală pentru Administrarea Clădirilor Guvernului Republicii Moldova” a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Deși, intimata și persoanele terțe au

recepționat recursul, fapt ce rezultă din avizele de recepție a scrisorilor recomandate (f.d.85-89; 101), nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai

reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

Nina Vascan